Duration: 3 Hours **Marks: 100**

Please check whether you have got the right question paper.

N B. 1. **All** Questions are **Compulsory**.

2. Q. No. **1** and Q. No. **6** carry **20** marks each, sub question **A** and **B** in these questions Carry **10** marks each.
3. Q. No. **2** to Q.No. **5** carry **15** marks each, sub question **A** and **B** in these questions carry **8** and **7** marks respectively.
4. **Working Notes** should form the **part of your answer**.

Q.1 A] Fill in the blanks choosing the correct alternative: (Any Ten)

1. ……. should form part of the name of One Person Company.
   a. LLP
   b. Public Limited
   c. OPC
   d. None of the above
2. Unclaimed dividend is shown under …….
   a. Current assets
   b. Reserves and surplus
   c. Current liabilities
   d. None of the above
3. Sweat Equity shares are issued to …….
   a. Existing Shareholders
   b. Employees
   c. Auditors
   d. None of the above
4. Trade Payable includes ……
   a. Creditors for goods
   b. Creditors for expenses
   c. Creditors for asset purchased
   d. All of the above
5. Debentures may be issued at …….
   a. Par
   b. Discount
   c. Premium
   d. All of the above
6. The shares offered free of cost are called as …….
   a. Rights shares
   b. Bonus shares
   c. Preferential shares
   d. Priority shares
7. Dividend is usually paid to shareholders as a percentage of ……..
   a. Paid up capital
   b. Net profit
   c. Called up capital
   d. Authorized capital

munotes.in

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C5582FE2F

8. Capital Redemption Reserve can be utilized for …….
   a. Payment of dividend
   b. Issue of right shares
   c. Issue of fully paid bonus shares
   d. Setting off against losses
9. The redemption amount remaining unpaid to preference shareholders is shown in the balance sheet as …….
   a. Current liabilities
   b. Loan
   c. Share capital
   d. Contingent liabilities
10. The claim of debenture holders on redemption is credited to …….
    a. Cash/Bank A/c
    b. Sinking Fund A/c
    c. Debenture holders A/c
    d. None of the above
11. The excess of consideration paid over net value of assets taken over is called …….
    a. Security premium
    b. Goodwill
    c. Capital reserve
    d. None of the above
12. Profit prior to incorporation is available for payment of …….
    a. Dividend
    b. Interest on debentures
    c. Both a and b
    d. None of the above

munotes.in

Q.1 B] State whether the following statements are true or false: (Any Ten)

1) Authorized capital is disclosed only for information.
2) The shares of all companies are listed on the stock exchanges.
3) Participating Preference shareholders can participate and vote on all matters affecting the Company.
4) Debenture capital is called as debt capital.
5) In case of redemption of debentures, creation of Debenture Redemption Reserve is optional to the Company.
6) Capital Reserve and Reserve Capital are one and the same.
7) Issue of bonus shares results in conversion of profit into share capital.
8) Premium on redemption of preference shares is adjusted out of profits.
9) Depreciation on delivery van is allocated in sales ratio.
10) After redemption of debentures, balance in Debenture Redemption Reserve is transferred to General Reserve account.
11) The assets offered as security are released after redemption of debentures.
12) Profit prior to incorporation is transferred to General Reserve.

Q.2 Sampurna Co. Ltd was incorporated on 1st May 2018 to take over the business of M/s Apurna, as going concern from 1st January 2018. The Profit and Loss Account for the year ending 31st December 2018 was as follows:

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Rent and Taxes	8,500	By Gross Profit	2,12,020
To Administrative Salaries and expenses	25,500		
To Selling Expenses	5,000		
To Directors Fees	12,000		
To Carriage Outward	12,960		
To Advertisement	18,000		
To Depreciation	3,000		
To Audit Fees	6,000		
To Electricity Charges	1,260		
To Interest on Debentures	19,800		
To Net Profit	1,00,000		
Total	2,12,020	Total	2,12,020

Additional Information:

1. Sales for each month from September 2018 to December 2018 were double the monthly sales from January 2018 to August 2018.
2. Audit fees are for the entire period.
3. Rent was increased from Rs.500 p.m. to Rs.1,000 p.m. with effect from 1st August 2018.

You are required to prepare statement of Profit and Loss, allocating the income and expenses on suitable basis between Pre and post incorporation periods.

OR

Q.2 Fida Pvt. Ltd. was incorporated on 1st August 2018. This company agreed to take over business of Ada & Co. as going concern with effect from 1st April 2018.

The Profit and Loss Account for the year ended 31st March 2019 is given below:

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Administrative staff salaries	1,68,000	By Gross Profit	6,00,000
To Rent	1,60,000		
To Electricity Charges	30,000		
To Advertisement	21,000		
To Bad Debts	5,000		
To Commission on Sales	33,000		
To Preliminary Expenses w/off	7,000		
To Interest on Debentures	3,000		
To Interest on Purchase Consideration	6,000		
To Net Profit	1,67,000		
Total	**6,00,000**	**Total**	**6,00,000**

Additional Information :

1. Sales for pre-incorporation period were ₹5,00,000 which were 1/3 of the total sales.
2. Rent from 1st August 2018 was increased by ₹5,000 p.m.
3. Salaries to administrative staff was increased by ₹3,000 p.m., w.e.f. 1st August 2018.
4. Bad Debts are from the debtors relating to the month of March 2018.
5. Purchase Consideration was paid on 30th September 2018.

munotes.in

Prepare Statement showing Profit and Loss for the year ended 31st March 2019 appropriating all income and expenditure items between Pre-incorporation and Post incorporation period on suitable basis.

Q.3. Following is the Balance Sheet of Diamond Ltd. as on 31st March 2019:

Liabilities	₹	Assets	₹
20,000; 8% Preference Shares of ₹100 each fully paid	20,00,000	Fixed Assets	37,00,000
		Investments (M.V. ₹ 15,00,000)	14,00,000
2,50,000 Equity shares of ₹10 each fully paid	25,00,000	Current Assets	26,70,000
Profit & Loss a/c	12,50,000		
Dividend Equalisation Reserve	9,00,000		
Securities Premium	1,20,000		
Current Liabilities	10,00,000		
Total	**77,70,000**	**Total**	**77,70,000**

8% Preference Shares are due for redemption on 31st March 2019 at premium of ₹10 per share. The company sold investments at market value. The Company decided to utilize available sources to full extent for redemption purpose. The Preference Shares were redeemed on the due date. The payment was made to all preference shareholders except one shareholder holding 800 preference shares who could not be traced.

Pass journal entries in the books of Diamond Ltd. to record the above transactions and prepare Balance Sheet of the Company after redemption of Preference Shares.

OR

Q.3. Following is the summarised Balance Sheet of Soham Ltd. as on 31st March 2019:

Liabilities	₹	Assets	₹
12% Preference Shares of ₹100 each, ₹80 paid	24,00,000	Fixed Assets	28,00,000
		Bank	27,60,000
Equity shares of ₹10 each fully paid	12,00,000	Other Current Assets	13,00,000
Profit & Loss a/c	11,00,000		
General Reserve	12,00,000		
Securities Premium	60,000		
Current Liabilities	9,00,000		
Total	**68,60,000**	**Total**	**68,60,000**

The Preference Shares are to be redeemed at 10% premium, for this purpose the Company made the final call and all call money was duly received.

On 1st April 2019 a fresh issue of Equity Shares of ₹ 10 each was made at 10% premium to the minimum extent as required under the Companies Act for the purpose of redemption of Preference Shares.

On 1st October 2019, Bonus shares were issued at par at the rate of one share for every two shares held on the same date.

Pass journal entries in the books of Soham Ltd. to record the above transactions.

munotes.in

Q.4. Prudence Ltd. redeemed ₹50,00,000; 12% Debentures at a premium of 5% fully out of profit on 30th Sept. 2018. The company had a Debenture Redemption Reserve of ₹10,00,000. For the purpose of redemption of debentures, apart from creating Debenture Redemption Reserve the Company complied with the necessary statutory provisions in such a manner so as to utilize the funds of the company to the minimum possible extent. Pass necessary journal entries for the redemption of debentures.

OR

Q.4. Pass necessary journal entries for the following independent transactions:

1. 9%, 8,000 Debentures of ₹100 each due for redemption at 10% premium.
2. Money paid off to Preference shareholders for 11%, 30,000 Preference shares of ₹10 each due for redemption at 5% premium.
3. 25,000 fully paid Bonus shares of ₹10 each issued out of Capital Redemption Reserve.
4. Investment made of ₹3,00,000 in pursuant to statutory compliance of Redemption of Debentures.
5. Premium on Redemption of Preference Shares ₹1, 50,000 written off.
6. Debenture Redemption Reserve ₹5, 00,000 transferred to General Reserve.
7. Money received in full out of fresh issue of 50,000 Equity Shares of ₹10 each at premium ₹10 per share for the purpose of Redemption of Preference Shares.

munotes.in

Q.5 Following is the summarised Balance Sheet of Sunshine Ltd. as on 31st March 2019:

Liabilities	₹	Assets	₹
Authorised Share Capital:		Fixed Assets	5,50,000
1,00,000 Equity Shares of Rs.10 each	10,00,000	Investments	1,00,000
10,000; 9% Redeemable Preference		Cash at bank	1,20,000
Shares of Rs. 100 each	10,00,000	Other Current Assets	5,80,000
Issued and Paid up Capital:			
50,000 Equity shares of Rs.10 each			
fully paid	5,00,000		
5,000; 9% Redeemable Preference			
Shares of Rs.100 each fully paid.	5,00,000		
Reserves & Surplus:			
Profit & Loss a/c	2,00,000		
General Reserve	1,00,000		
Current Liabilities	50,000		
Total	**13,50,000**	**Total**	**13,50,000**

On 1st April 2019 the Company sold part of its investments at ₹72, 000 at 10% loss. Further the Company decided to:

1. Redeem the Preference Shares at premium of 5%.
2. Issue Equity Shares of ₹10 each at par to the extent it is required under the Companies Act for the purpose of redemption of Preference Shares.
3. Arrange Temporary Bank Overdraft to manage the funds if required.

You are required to:

a. Show necessary Journal entries in the books of Sunshine Ltd. to record the above transactions.

b. Prepare Balance Sheet thereafter.

OR

Q.5 A. On 31st December 2018 Plasto-craft Ltd. redeemed 5,000, 9% debentures of ₹ 100 each by converting them into equity shares of ₹10 each at a premium of ₹2.50 per share. On the same date the company also redeemed 2,500, 12% debentures of ₹ 100 each in cash. Company complied with the necessary statutory provisions in such a manner so as to utilize profits and funds of the company to the minimum possible extent. Give the necessary journal entries.

Q.5 B. Calculate the profits prior to and post incorporation from the following details:

Majestic Ltd. was formed on 1st August 2018 to take over the business of a partnership firm from 1st April 2018. Sales from 1st April 2018 to 31st July 2018 were ₹ 6,00,000 and sales from 1st August 2018 to 31st October 2018 were ₹ 11,00,000. Sales from 1st November 2018 to 31st March 2019 were ₹ 13,00,000. Gross profit for the year was ₹ 6,93,000. Total fixed expenses for the year were ₹2,10,000 and total expenses relating to sales were ₹ 2,40,000. Directors' Fees amounted to ₹12,000 and Auditor's Remuneration for full year was ₹ 24,000 which include ₹ 6,000, charged for consultancy with respect to formation of Company.

Q.6.A. What is Employee Stock Option Plan? Explain the legal provisions governing it.

Q.6.B. Distinguish between Shares and Debentures.

OR

Q.6. Write Short notes (Attempt any **FOUR**):

1. ESCROW Account
2. Bonus Shares
3. Debenture Redemption Reserve
4. Non- divisible profits
5. Partnership Vs. Limited Company.
6. Profit Prior to Incorporation

munotes.in

(मराठी भाषांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००)**

सूचना :
१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
२) प्र.क्र.**१** आणि प्र.क्र. **६** प्रत्येकी **२०** गुणांकरिता व उपप्रश्न **अ** आणि **ब** प्रत्येकी **१०** गुणांकरिता आहेत.
३) प्र.क्र.**२** ते **५** प्रत्येकी **१५** गुणांकरिता व त्यातील उपप्रश्न **अ** आणि **ब** प्रत्येकी **८** व **७** गुणांकरिता आहेत.
४) उत्तराचे टाचण उत्तराचा भाग असेल.
५) इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा **(कोणतेही दहा)** :

१) खालीलपैकी ------एक व्यक्ती कंपनीच्या नावाचाच भाग असतो.
अ) एल्.एल्.पी.
ब) पब्लिक लि.
क) ओ. पी. सी.
ड) वरीलपैकी कोणताही नाही

२) न घेतलेल्या लाभांश------खाली दाखवला जातो.
अ) चालू मालमत्ता
ब) निधी आणि अधिक्य
क) चालू देणी
ड) वरीलपैकी कोणताही नाही

३) स्वेद समभाग -------यांना दिले जातात.
अ) अस्तित्वात असलेल्या भागधारकांना
ब) कर्मचाऱ्यांना
क) लेखापरिक्षकाला
ड) वरीलपैकी कोणताही नाही

४) व्यापारी देणींमध्ये ------समाविष्ट असते.
अ) मालाचे धनको
ब) खर्चाचे धनको
क) मालमत्ता खरेदी केलेले धनको
ड) वरीलपैकी सर्व

५) कर्जरोखे ----विक्रीस काढले जाऊ शकते.
अ) त्याच किंमतीने
ब) सूट दिलेल्या किंमतीने
क) अधिभाराने
ड) वरीलपैकी सर्व प्रकारे

६) किंमत न घेता केलेले भाग यांना -----म्हणतात.
अ) हक्कभाग
ब) अधिलाभांश भाग
क) अग्रहक्क
ड) प्राधान्य भाग

munotes.in

७) भागधारकांना दिला जाणारा लाभांश हे नेहमी -------वर शेकडा दराने दिले जाते.
- अ) वसूल भांडवल
- ब) निव्वळ नफा
- क) मागणी केलेले भांडवल
- ड) अधिकृत भांडवल

८) भांडवल विमोचन निधी-----करिता वापरला जाऊ शकतो.
- अ) लाभांश देण्याकरिता
- ब) हक्कभाग देण्याकरिता
- क) पूर्ण दत्त अधिलाभांश भाग देण्याकरिता
- ड) तोटा खाते बाद करण्याकरिता

९) अग्रहक्क भागधारकांना विमोचनाचे बाकी राहिलेले देणे ताळेबंदामध्ये ----- मध्ये दर्शविले जाते.
- अ) चालू देणी
- ब) कर्ज
- क) भाग भांडवल
- ड) संभाव्य देणी

१०) कर्जरोखे धारकांचा विमोचनावरील दावा------ ला जमा केले जाते.
- अ) रोख/बँक खाते
- ब) निक्षेप निधी खाते
- क) कर्जरोखे धारक खाते
- ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

११) ताब्यात घेतलेल्या निव्वळ मालमत्ता मुल्यापेक्षा अधिक दिलेल्या खरेदी मोबदल्यास--- म्हणतात.
- अ) भाग अधिभार
- ब) नावलौकिक
- क) भांडवल निधी
- ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

१२) स्थापनापूर्व नफा -----देण्याकरिता उपलब्ध असतो.
- अ) लाभांश
- ब) कर्जरोख्यांवरील व्याज
- क) अ आणि ब दोन्ही
- ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

ब) खालील विधाने सत्य कि असत्य ते सांगा **(कोणतेही दहा)** :

१) अधिकृत भागभांडवल हे फक्त माहितीकरिता दर्शविले जाते.

२) सर्व कंपन्यांचे भाग शेअर बाजार नोंदणीकृत असतात.

३) भाग घेणारे अग्रहक्क भागधारक कंपनीवर परिणाम करणाऱ्या सर्व बाबींमध्ये भाग घेऊ शकतात व मतदान करू शकतात.

४) कर्जरोखे भांडवल यास कर्ज भांडवल म्हणतात.

५) कर्जराख्यांच्या विमोचनासाठी, कर्जरोखे विमोचन निधी निर्माण करणे कंपनीसाठी ऐच्छिक असते.

६) भांडवल निधी आणि राखीव भांडवल हे एकच असते.

७) अधिलाभांश(बोनस) भाग देणे म्हणजे नफ्याचे रूपांतर भाग भांडवलात करणे.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C5582FE2F

munotes.in

८) अग्रहक्क भागाच्या विमोचनावरील अधिभार नफ्यामधून खातेबाद केला जातो.
९) माल वितरण वाहनांवरील घसारा विक्री अनुपातमध्ये विभागला जातो.
१०) कर्जरोख्यांच्या विमोचनानंतर, कर्जरोखे विमोचन निधी ची जमा सामान्य निधी खात्यात वर्ग केली जाते.
११) कर्जरोख्याच्या विमोचनानंतर गहाण म्हणून ठेवलेल्या मालमत्ता मुक्त होतात.
१२) स्थापनापूर्व नफा सामान्य निधीला वर्ग केला जातो.

२. दि.१ जानेवारी २०१८ पासून मेसर्स अपूर्णचा चालू व्यवसाय ताब्यात घेण्यासाठी दि. १ मे २०१८ रोजी संपूर्ण कं.लि. ची स्थापना झाली. ३१ डिसेंबर २०१८ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचे नफा तोटा खाते पुढीलप्रमाणे:

तपशील	रु.	तपशील	रु.
भाडे आणि कर	८,५००	ढोबळ नफा	२,१२,०२०
प्रशासकीय वेतन आणि खर्च	२५,५००		
विक्री खर्च	५,०००		
संचालक शुल्क	१२,०००		
विक्रीवरील वाहतूक खर्च	१२,९६०		
जाहिरात	१८,०००		
घसारा	३,०००		
लेखापरीक्षण शुल्क	६,०००		
विजबिल	१,२६०		
कर्जरोख्यांवरील व्याज	१९,८००		
निव्वळ नफा	१,००,०००		
	२,१२,०२०		२,१२,०२०

अतिरिक्त माहिती :

१. सप्टेंबर २०१८ ते डिसेंबर २०१८ ची मासिक विक्री जानेवारी २०१८ ते ऑगस्ट २०१८ च्या मासिक विक्रीच्या दुप्पट होती.

२. लेखापरीक्षण शुल्क हे पूर्ण वर्षाचे आहे.

3. १ ऑगस्ट २०१८ पासून भाडे रु.५०० प्रतिमहिना वरून रु.१,००० प्रतिमहिना इतके वाढवण्यात आले होते.

स्थापनापूर्व आणि स्थापनानंतर कालावधीत उत्पन्न आणि खर्चाचे योग्य विभाजन करून नफा तोटा पत्रक तयार करा.

munotes.in

किंवा

२. फिदा प्रा.लि.ची स्थापना दि. १ ऑगस्ट २०१८ रोजी झाली त्या कंपनीने दि. १ एप्रिल २०१८ पासून अदा आणि कंपनीचा चालू व्यवसाय ताब्यात घेण्याचे ठरविले.

दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचे नफा तोटा खाते खालीलप्रमाणे:

तपशील	₹	तपशीळ	₹
प्रशासकीय कर्मचारी वेतन	१,६८,०००	ढोबळ नफा	६,००,०००
भाडे	१,६०,०००		
वीज बिल	३०,०००		
जाहिरात	२१,०००		
बुडित कर्ज	५,०००		
विक्रिवरील दलाली	३३,०००		
प्राथमिक खर्च खातेबाद	७,०००		
कर्जरोखेवरील व्याज	३,०००		
खरेदी मोबदला वरील व्याज	६,०००		
निव्वळ नफा	१,६७,०००		
एकूण	**६,००,०००**	**एकूण**	**६,००,०००**

अतिरिक्त माहिती:

१. स्थापनापूर्व कालावधीतील विक्री ₹५,००,००० होती, जि एकूण विक्रीच्या $\frac{1}{3}$ होती.

२. १ ऑगस्ट २०१८ पासून भाडे प्रति महिना ५०००₹ नी वाढले.

३. १ ऑगस्ट २०१८ पासून प्रशासकीय कर्मचाऱ्यांचे वेतन प्रति महिना ₹ ३००० नी वाढले.

४. बुडित कर्ज हे मार्च २०१८ या महिन्यातील ऋणकोंशी संबंधित आहे.

५. खरेदी मोबदला दि. ३० सप्टेंबर, २०१८ रोजी अदा करण्यात आला.

स्थापना पूर्व आणि स्थापना नंतर कालावधीत उत्पन्न आणि खर्चाचे योग्य विभाजन करून रकाना स्वरुपात दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता नफा तोटा पत्रक तयार करा.

munotes.in

३. ३१ मार्च २०१९ रोजीचा डायमंड लि. चा ताळेबंद पुढीलप्रमाणे:

देणी	₹	मालमत्ता	₹
२०,००० ८% अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹. १०० चे पूर्णदत्त	२०,००,०००	स्थिर मालमत्ता	३७,००,०००
२,५०,००० समभाग प्रत्येकी ₹१० चे पूर्णदत्त	२५,००,०००	गुंतवणुक(बाजारी मूल्य ₹. १५,००,०००)	१४,००,०००
नफा तोटा खाते	१२,५०,०००	चालू मालमत्ता	२६,७०,०००
लाभांश समीकरण निधी	९,००,०००		
भाग अधिभार	१,२०,०००		
चालू देणी	१०,००,०००		
एकुण	**७७,७०,०००**	**एकुण**	**७७,७०,०००**

३१ मार्च २०१९ रोजी ₹.१० प्रतिभाग अधिभाराने ८% अग्रहक्क भागाचे विमोचन देय झाले आहे. कंपनीने गुंतवणुक बाजार भावाने विकली. कंपनीने विमोचनाकरिता उपलब्ध निधीचा पुरेपूर वापर करण्याचे ठरविले.

ठरल्याप्रमाणे अग्रहक्क भागाचे विमोचन झाले. ८०० अग्रहक्क भाग बाळगणारा एक भागधारक (जो सापडू

शकला नाही) सोडून सर्व भागधारकांना रक्कम अदा करण्यात आली.

डायमंड लि.च्या रोजकिर्दीमध्ये वरील व्यवहाराच्या नोंदी करा आणि अग्रहक्क भागाच्या विमोचनानंतरचा कंपनीचा ताळेबंद तयार करा.

किंवा

३. ३१ मार्च २०१९ रोजीचा सोहम लि. चा संक्षिप्त ताळेबंद पुढीलप्रमाणे:

देणी	₹	मालमत्ता	₹
१२% अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹ १००		स्थिर मालमत्ता	२८,००,०००
₹८० चे दत्त	२४,००,०००	बँक	२७,६०,०००
समभाग प्रत्येकी ₹ १० चे पूर्ण दत्त	१२,००,०००	इतर चालू मालमत्ता	१३,००,०००
नफा तोटा खाते	११,००,०००		
सामान्य निधी	१२,००,०००		
भाग अधिभार	६०,०००		
चालू देणी	९,००,०००		
	६८,६०,०००		६८,६०,०००

अग्रहक्क भागाचे १०% अधिभाराने विमोचन करावयाचे आहे. त्याकरिता कंपनीने अंतिम मागणी केली व मागणी रक्कम पूर्णतः वसूल झाली.

अग्रहक्क भागाच्या विमोचनाकरिता कंपनी कायद्यानुसार गरजेनुसार कमीत कमी समभाग प्रत्येकी ₹१० चे १०% अधिभाराने दि. १ एप्रिल २०१९ रोजी विक्रीस काढण्यात आले.

१ ऑक्टोबर २०१९ रोजी नोंद असलेल्या प्रत्येक २ भागांकरिता १ या प्रमाणात समभाग मूळ किंमतीच्या दराने बोनस म्हणून देण्यात आले.

वरील व्यवहाराच्या सोहम लि. च्या रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करा.

munotes.in

४. ३० सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रुडन्स लि. ने ₹ ५०,००,००० चे १२% कर्जरोखे चे ५% अधिभाराने पूर्णतः नफ्यामधून/ निधीमधून विमोचन केले. कंपनीकडे कर्जरोखे विमोचन निधी खात्यात ₹१०,००,००० होते. कर्जरोख्यांच्या विमोचनासाठी, कर्जरोखे विमोचन निधी जमाकरण्याखेरीज इतर आवश्यक कायदेशीर तरतुदी कंपनीने अशा प्रकारे केल्या जेणेकरून कंपनीचा कमीतकमी निधी वापरला जाईल.

कर्जरोख्यांच्या विमोचनाची कंपनीच्या रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करा.

किंवा

४. पुढील स्वतंत्र व्यवहाराकरिता रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करा.

१. ९% ८,००० कर्जरोखे प्रत्येकी ₹१०० चे १०% अधिभाराने विमोचनाकरिता देय झाले.
२. अग्रहक्क भागधारकांना ११%, ३०,००० अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹१० चे ५% अधिभाराने विमोचन झाल्याबद्दलची रक्कम अदा करण्यात आली.
३. भांडवल विमोचन निधीमधून २५,००० ₹१० चे पूर्णदत्त अधिलाभांश भाग देण्यात आले.
४. कर्जरोखे विमोचनाकरिता कायदेशीर तरतूद म्हणून ₹३,००,००० गुंतवणुक करण्यात आली.
५. अग्रहक्क भागांच्या विमोचनावरील अधिभार १,५०,००० खातेबाद करण्यात आला.
६. कर्जरोखे विमोचन निधी ५,००,००० सामान्य निधीला वर्ग करण्यात आला.
७. अग्रहक्क भागांच्या विमोचनाकरिता ₹१० प्रति भाग अधिभाराने विक्रीस काढलेल्या प्रत्येकी ₹१०

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C5582FE2F

च्या ५००० समभागांचे पैसे पूर्ण वसूल झाले.

५. ३१ मार्च २०१९ रोजीचा सनशाईन लि. चा संक्षिप्त ताळेबंद पुढीलप्रमाणे:

देणी	₹	मालमत्ता	₹
अधिकृत भाग भांडवल:		स्थिर मालमत्ता	५,५०,०००
१,००,००० समभाग		गुंतवणूक	१,००,०००
प्रत्येकी ₹१० चे	१०,००,०००	बँकेतील रोख	१,२०,०००
१०,००० ९% विमोचित		इतर चालू मालमत्ता	५,८०,०००
अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹१००चे	१०,००,०००		
वसूल भाग भांडवल			
५०,००० समभाग प्रत्येकी ₹१० चे			
पूर्णदत्त	५,००,०००		
५,००० ९% विमोचित अग्रहक्क भाग			
प्रत्येकी ₹१०० चे पूर्णदत्त	५,००,०००		
निधी आणि अधिक्य:			
नफा तोटा खाते	२,००,०००		
सामान्य निधी	१,००,०००		
चालू देणी	५०,०००		
	१३,५०,०००		**१३,५०,०००**

munotes.in

१ एप्रिल २०१९ रोजी कंपनीने गुंतवणुकीमधला काही भाग १०% तोटा सहन करून ७२,००० रुपयास विकला. पुढे कंपनीने खालील निर्णय घेतले:

१. अग्रहक्क भाग ५% अधिभाराने विमोचन करणे.
२. अग्रहक्क भागाच्या विमोचनाकरिता कंपनी कायद्यानुसार आवश्यक तितके समभाग प्रत्येकी ₹१० चे त्याच किंमतीला विक्रिस काढणे.
३. गरज भासल्यास पैशाची व्यवस्था करण्यासाठी, तात्पुरत्या बँक ओव्हरड्राफ्टची तरतूद करणे.

आपणाकडून अपेक्षित आहे:

अ. सनशाईन लि. च्या रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करणे.
ब. तद्नंतरचा ताळेबंद तयार करणे

किंवा

५. अ) ३१ डिसेंबर २०१८ रोजी प्लास्टो क्राफ्ट लि. ने ५००० ९% कर्जरोख्यांचे प्रत्येकी ₹१०० चे, प्रतिभाग २.५०₹ अधिभाराने प्रत्येकी ₹१० च्या समभागामध्ये रुपांतर करून विमोचन केले. त्याच दिवशी कंपनीने २,५०० १२% कर्जरोखे प्रत्येकी ₹१०० चे रोखीने सुद्धा विमोचन केले. कंपनीने कायदेशीर तरतूदी अश्याप्रकारे पूर्ण केल्या जेणेकरून कंपनीचा नफा व निधी शक्य तितक्या कमीत कमी प्रमाणात वापरले जातील रोजकिर्दीमध्ये आवश्यक नोंदी करा.

५. **ब)** पुढील माहितीवरून स्थापनापूर्व आणि स्थापनानंतरच्या नफ्याची गणना करा.

१ एप्रिल २०१८ पासून भागीदारी संस्थेचा व्यवसाय ताब्यात घेण्याकरिता मॅजेस्टिक लि.ची. १ ऑगस्ट २०१८ रोजी स्थापना झाली. १ एप्रिल २०१८ ते ३१ जुलै २०१८ मधील विक्री ₹६,००,००० होती आणि १ ऑगस्ट २०१८ ते ३१ ऑक्टोबर २०१८ मधील विक्री ₹११,००,००० होती. १ नोव्हेंबर २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ मधील विक्री होती ₹१३,००,०००. वर्षभराचा ढोबळ नफा होता ₹६,९३,०००. वर्षभराचा एकूण स्थिर खर्च होता ₹२,१०,००० आणि विक्रीशी संबंधित एकूण खर्च होता ₹२,४०,०००. संचालक शुल्क ₹१२,००० आणि लेखापरिक्षकाचे पूर्ण वर्षाचे मानधन ₹२४,००० होते ज्यामध्ये ₹६,००० हे कंपनी स्थापण्यासंदर्भात सल्ला देण्याबद्दल होते.

६. **अ)** 'कर्मचारी भाग भांडवल पर्याय योजना' म्हणजे काय? त्यासंबंधी विविध कायदेशीर तरतूदी स्पष्ट करा.

ब) भाग आणि कर्जरोखे यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

६. संक्षिप्त टिपा लिहा **(कोणतेही चार)** :

(१) इस्क्रो खाते (ESCROW Account)

(२) बोनस भाग

(३) कर्जरोखे विमोचन निधी

(४) न वाटण्यायोग्य नफा

(५) भागीदारी संस्था विरूद्ध मर्यादित कंपनी

(६) नोंदणीपूर्व नफा

munotes.in